

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

[Mobilna aplikacija ŠUR](#)

Ali poznate mobilno aplikacijo ŠUR (šola, ulica, razvoj) za mlade? Aplikacijo smo razvili z namenom pomoči mladim in mlajšim odraslim na področju zmanjšanja rabe psihoaktivnih snovi (tobaka in alkohola), zdrave prehrane in gibanja ter pozitivne samopodobe.

Uporabniki lahko postavijo anonimno vprašanje s področja vseh naštetih tem in strokovnjaki jim bodo odgovorili. Aplikacija je na voljo za prenos na povezavi: <https://sur.zadihaj.si>.

[Delavnica za opuščanje kajenja »Opusti in zmagaj!«](#)

Pridružite se delavnici za opuščanje kajenja, saj je čas za preobrat in osvoboditev od te škodljive navade!

Delavnica bo potekala v zaprti Facebook skupini med 18. 9. 2023 in 6. 10. 2023. Prijave zbiramo na e-naslov nvo.zdravje@tobak-zveza.si. Preobrazili bomo navade ter zgradili zgodbo uspeha. Ste pripravljeni sprejeti izziv?

[Pomoč žrtvam poplav](#)

Slovenska filantropija organizira pomoč žrtvam uničujočih poplav, ki so v začetku avgusta prizadele velik del Slovenije. Na tej [povezavi](#) si lahko preberete več o tem, kako lahko pomagate - ali z denarno pomočjo ali s sodelovanjem v prostovoljskih akcijah.

Mreža NVO-VID pomaga žrtvam poplav z donacijo računalniške opreme (namiznih računalnikov z vso opremo). Le-te v okviru svoje redne dejavnosti nudi Društvo Duh časa. Pomoč vključuje tudi dostavo računalniške opreme. Vsi, ki bi potrebovali namizne računalnike, lahko kontaktirajo Mrežo NVO-VID. Pomoč nudijo posameznikom, gospodinjstvom, institucijam in humanitarnim organizacijam. Več si lahko preberete na tej [povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Podpišite Evropsko državljansko pobudo Za Evropo brez tobaka!](#)

Podpišite Evropsko državljansko pobudo »**Za okolje brez tobaka in prvo evropsko generacijo brez tobaka do leta 2030**«, s katero želimo nasloviti problematiko ogromne okoljske škode ter prezgodnje smrti in izgubljenih let življenja, za katera je tobak vodilni preprečljivi dejavnik tveganja. Naš cilj je ustrežnejša in strožja evropska zakonodaja ter podpora Strategiji za zmanjševanje posledic rabe tobaka: Za Slovenijo brez tobaka 2022–2030.

Svoj podpis lahko odda vsak polnoleten državljan na spletni strani Evropske komisije, na [tej povezavi](#). Pobudo organizira več evropskih nevladnih organizacij, med njimi tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, ki je koordinator za Slovenijo, in Mladinska zveza Brez izgovora Slovenija.

S skupnimi močmi lahko vidno zmanjšamo gospodarsko, zdravstveno in okoljsko breme rabe tobaka tudi v Sloveniji.

[SZOTK posnel podkast z ambasadorjem zdravja, raperjem Challetom Salletom](#)

V sklopu kampanje Ambasadorji zdravja, ki jo vodi Ministrstvo za zdravje, smo z ambasadorjem zdravja, **raperjem Challetom Salletom posneli podkast**, kjer smo govorili o pasteh kajenja in pitja alkohola ter o zdravem življenjskem slogu. Podkast lahko poslušate in si ogledate na [tej povezavi](#).

[Svetovni teden dojenja 2023 »Omogočimo dojenje: Podprimo zaposlene starše«](#)

Vsako leto obeležujemo **Svetovni teden dojenja**, ki poteka med **1. in 7. avgustom**. Teden je del aktivnosti Svetovne zveze za dojenje (World Alliance for Breastfeeding Action – WABA), njegov namen pa je usmeriti pozornost družbe k **omogočanju, ohranjanju in spodbujanju** dojenja. Slogan letošnjega Svetovnega tedna dojenja je »**Omogočimo dojenje: Podprimo zaposlene starše**«.

Dojenje ima številne koristne vplive na **zdravje** dojenčka in je najbolj **naraven način** prehranjevanja za otroka. Pri dojenju ne gre samo za prehrano ampak tudi **ostale prednosti**, kot

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

so **ugodje, zagotavljanje bližine in občutek varnosti**. Materino mleko dojenčku v prvih šestih mesecih zagotavlja vso potrebno energijo, hranila in tekočino, potrebno za **rast in razvoj**.

V Sloveniji lahko matere po Zakonu o delovnih razmerjih uveljavljajo pravico do **enournega odmora za dojenje**, če otroka po vrnitvi na delovno mesto še dojijo, ter pravico do **skrajšanega delovnega časa**.

[Uživanje alkohola poveča tveganje za pojav več kot 60 bolezni](#)

Nova študija Univerze v Pekingu in Kitajske akademije medicinskih znanosti ugotavlja, da **uživanje alkohola** povečuje tveganje za razvoj več kot **60 bolezni** pri kitajskih moških. Ocenjuje se, da je **uživanje alkohola** vsako leto odgovorno za približno **3 milijone** smrti po vsem svetu in **narašča** v številnih državah z nizkimi in srednjimi dohodki, med katere spada tudi Kitajska.

Škodljivi učinki prekomernega pitja alkohola za nekatere **bolezni** (kot so ciroza jeter, možganska kap in več vrst raka) so dobro znani, vendar je zelo malo študij sistematično ocenilo **vpliv uživanja** alkohola na obsežen nabor bolezni znotraj iste populacije. Študija kaže, da **uživanje alkohola** poveča tveganje za **61 bolezni** pri moških na Kitajskem, vključno s številnimi **nesmrtnimi boleznimi**, za katere zaradi omejenih predhodnih dokazov ni znano, da so **povezane** z alkoholom.

Udeleženci študije so bili intervjuvani o njihovem življenjskem slogu in vedenju, vključno s podrobnimi vzorci pitja alkohola. Približno tretjina moških in le 2 % žensk je redno (tj. vsaj enkrat na teden) pila alkohol.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Svetovni dan hepatitisa 2023: Eno življenje, ena jetra](#)

Svetovni dan hepatitisa, ki ga obeležujemo **28. julija**, letos poteka pod sloganom »**Eno življenje, ena jetra**«. Namen tega dneva je osveščanje ljudi o **virusnih hepatitisih**, povečati širše **zavedanje** o tem problemu in poudariti pomen **testiranja**.

Hepatitis je **vnetje jeter**, ločimo pa pet virusov, ki so najpogostejši povzročitelji vnetja: virus hepatitisa **A, B, C, D in E**. Jetra so največji in zelo pomemben **organ**, ki v človeškem **telesu** skrbi za številne procese in naloge. Hepatitis **B** in **C** sta edini dve obliki, ki lahko postaneta **kronični** in ki lahko pomembno zmanjšata **kakovost življenja**. Ob zgodnjem odkritju obstaja precej možnosti, da se napredovanje bolezni prepreči in tako do življenjsko ogrožajočih zapletov ne pride. Takšni zapleti so lahko **odpoved delovanja jeter**, **ciroza jeter** in **rak** na jetrih.

V Sloveniji imamo na voljo odlične možnosti **zdravljenja**, s katerimi lahko hepatitis **C** povsem **pozdravimo**, hepatitis **B** pa zelo dobro **obvladamo**, v primeru, da ju odkrijemo dovolj zgodaj.

[Seznam krvodajalskih akcij v mesecu AVGUSTU najdete tukaj.](#)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Program za boj proti raku dojke: Kako se arabski narodi spopadajo z rakom dojke](#)

Rak dojk, ki je najpogosteje diagnosticiran rak pri ženskah po vsem svetu, je postal tudi najpogosteje odkrit tip raka v **državah Arabske lige**. Regija Vzhodnega Sredozemlja, katere del so številne arabske države, je leta **2020** zabeležila rak dojke kot najbolj razširjeno novo diagnozo, ki je prispevala k **31,9 %** novih primerov med ženskami.

V številnih državah z nizkim in srednjim dohodkom, kot je Jordanija, so povečanje incidence raka na dojki pripisali **podaljšanju** pričakovane življenjske dobe, prevzemu **zahodnega življenjskega sloga** in **spremembam** reproduktivnih praks (zakasnen prvi porod, manjše število nosečnosti in krajše obdobja dojenja).

Kajenje, predvsem naraščajoče **kajenje vodne pipe** - v Libanonu na primer skoraj polovica žensk (46,2 %) kadi vodno pipo - je bilo prav tako opredeljeno kot pomemben dejavnik **tveganja** za raka dojke.

Zadeve se še dodatno zapletejo pri ženskah v državah z **nizkimi** in **srednjimi** dohodki, ki so običajno **diagnosticirane** v **mlajših letih** in v **naprednejših fazah** zaradi nizkih stopenj presejalnih testov za zgodnje odkrivanje, v primerjavi z državami z visokimi dohodki, kjer je bolezen bolj **ozdravljiva**, stopnje preživetja so **višje**, stroški zdravljenja pa **nižji**.

[Zdravniki zaradi naraščajočih skrbi za zdravje vse bolj odsvetujejo uporabo vejпов](#)

Zdravniki vse bolj odvrčajo ljudi od **uporabe e-cigaret** glede na vse več dokazov o znatnem **negativnem vplivu vejpjanja** na zdravje – tudi kot orodja za opuščanje kajenja. Dr. Petros Levounis, predsednik Ameriškega psihiatričnega združenja in predsednik oddelka za psihiatrijo na Rutgersovi medicinski šoli v New Jerseyju, je dejal, da za **sedanje kadilce** "obstajajo drugi zelo **močni, varni** in **odobreni** posegi s strani Uprave za hrano in zdravila (FDA)".

Nove medicinske smernice Ameriškega kolidža za kardiologijo objavljene meseca julija so **močno odsvetovale** uporabo e-cigaret za opustitev kajenja pri tistih s **kroničnimi boleznimi srca**. Tudi pri mladih se je izkazalo, da elektronske cigarete "**zvišajo srčni utrip, krvni tlak** in

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

vplivajo na **spodobnost krvnih žil**, da se sprostijo," je povedala dr. Naomi Hamburg, kardiologinja in profesorica medicine na bostonski univerzi.

[Prepoved aromatiziranih vejrov v Ukrajini](#)

Prepoved **oglaševanja e-cigaret** v Ukrajini, vključno z izdelki za segrevanje tobaka, je začela veljati **11. julija 2023**. Prepovedani so tudi izdelki z dodanimi različnimi **aromami**. Pravilo oglaševanja velja za vse **vrste medijev**, vključno z internetom, družbenimi omrežji, javnimi dogodki in oglaševanju na javnem prevozu.

Oglaševanje, pospeševanje prodaje in sponzorstvo elektronskih cigaret, tekočin, ki se uporabljajo v njih, in naprav za rabo tobačnih izdelkov brez njihovega sežiganja (vključno z napravami IQOS in Glo) je tako **prepovedano** od 11. julija 2023.

Nadalje, od 11. januarja **2024** bodo morala kombinirana besedilna in slikovna opozorila pokrivati **65 odstotkov** obeh strani zavojčka tobačnih izdelkov za kajenje (konvencionalnih cigaret).

[Svetovni dan boja proti pljučnemu raku opozarja na onesnaženost zraka](#)

Onesnaženost zraka pomembno prispeva k razvoju **pljučnega raka**, kar kaže na nujno potrebo po ukrepih za izboljšanje kakovosti zraka in izboljšanje **zdravja** po vsem svetu.

Svetovni dan raka na pljučih, ki ga obeležujemo **1. avgusta**, nas opozarja na uničujoče globalne posledice te bolezni. Pljučni rak ostaja **vodilni vzrok smrti zaradi raka po vsem svetu**, leta 2020 je bilo poročanih **1,8 milijona smrti** in več kot **dva milijona** novih primerov. Predstavlja posebno resno grožnjo v regijah z nizkimi dohodki, kjer je dostop do zdravstvene oskrbe pogosto omejen, **kakovost zraka** pa še posebej slaba.

Dejansko je **onesnaženost** zraka močan, a pogosto spregledan **dejavnik**, povezan s pljučnim rakom. Trdni delci v zraku so med drugim razširjeni v **izpušnih plinih** vozil in dimu iz peči, v katerih kurijo **fosilna goriva**, in lahko prodrejo v dihalni sistem s škodljivimi učinki na zdravje pljuč.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

WEBINARJI, KONFERENCE IN OSTALI DOGODKI

[Planet zemlja - planet razumevanja in sobivanja - 20. 6. 2023](#)

20. 6., ob **svetovnem dnevu beguncev**, smo v Slovenski zvezi za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, v sklopu prireditve »**Planet zemlja - planet razumevanja in sobivanja**«, v sodelovanju z Uradom RS za oskrbo in integracijo migrantov in UNCHR, izvedli košarkarski turnir trojk »Zdravo na zabavo« za mlade v Športnem parku Tabor.

Ob igrišču in med stojnicami je bilo veliko dogajanja. Nastopajoče so ob igrišču bodrili narodno-zabavni ansambli skupaj z gledalci na tribunah. Mi pa smo med stojnicami, kjer so se predstavile vse narodnosti z nacionalnimi jedmi, obrtmi in umetninami, skupaj z Zdravstvenim domom dr. Adolfa Drolca Maribor izvajali meritve tlaka v krvi in meritve ogljikovega monoksida v izdihanem zraku, ter delili zdravstveno-vzgojne materiale.

[Delavnica na Olimpijskem festivalu evropske mladine – 27. 7. 2023](#)

Med 23. in 29. julijem 2023 je v Mariboru potekal Olimpijski festival evropske mladine, na katerem so se pomerili mladi športniki iz cele Evrope. V sklopu festivala so potekale tudi spremne aktivnosti za prostovoljce. Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo je s predavanjem skupaj z NIJZ sodelovala na delavnici »**Zdrav način življenja in preprečevanje škodljivih navad in substanc**«.

[Poletni dan na Pušči – 18. 8. 2023](#)

V petek, 18. 8. 2023, je Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo bila del 14 organizacij, ki so se pridružile Razvojnemu centru Murska Sobota pri pripravi Poletnega dneva na Pušči za romsko skupnost. Udeleženci so lahko izbirali med mnogimi aktivnostmi, kot so ulična košarka, nogomet na vodi ter kreativne delavnice. Dogodka se je udeležil tudi g. Janez Doltar, vršilec dolžnosti direktorja Urada vlade RS za narodnosti. Utrinke z dogodka si lahko ogledate na posnetku, dosegljivem na [tej povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NAPOVEDNIK DOGODKOV

[Evropski teden mobilnosti – 16.–22. september 2023](#)

Letošnji evropski teden mobilnosti bo potekal med 16. in 22. septembrom pod sloganom »**Varčne poti**«. Namen tega slogana je izpostaviti vse višje stroške prevozov ter izpostaviti načine potovanja, ki so bolj racionalni. Kljub temu, da so le-ti manj udobni, predstavljajo bolj svetlo prihodnost. Med varčne poti tako sodi uporaba javnega prevoza, souporaba avtomobila ter aktivna mobilnost, npr. hoja ali kolesarjenje. Vsi ti načini potovanja so cenovno ugodnejši, imajo manj negativnega vpliva na zdravje ter povzročajo manj okoljske škode.

[Vseslovenski festival nevladnih organizacij LUPA – 8. september 2023](#)

Letošnji festival nevladnih organizacij **LUPA** bo potekal 8. septembra na Prešernovem trgu v Ljubljani. Na festivalu se vsako leto mimoidočim na stojnicah predstavijo nevladne organizacije. Na lanskem jubilejnem 20. festivalu se je predstavilo več kot **120 nevladnih organizacij**.

Tudi letos se bodo predstavile organizacije iz različnih področij, potekal pa bo tudi spremljevalni program. Na festivalu se bo predstavila tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

[Uvodna usposabljanja za prostovoljce – september–december 2023](#)

Slovenska filantropija bo med septembrom in decembrom izvajala **brezplačna uvodna usposabljanja za prostovoljce**, ki bodo potekala preko spleta. Namenjena so prostovoljcem, ki bi želeli prejeti osnovne informacije v zvezi s prostovoljstvom. Na usposabljanju se bodo seznanili z naslednjimi temami: kaj je prostovoljstvo in kakšna je njegova vloga v družbi, motivacija prostovoljca, odnos med prostovoljcem in uporabnikom ter delo z ranljivimi skupinami, komunikacija, pravice in odgovornosti prostovoljca, etična načela v prostovoljstvu, prostovoljstvo v praksi.

Vsi termini usposabljanj so na voljo na [tej povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[8. Evropska konferenca o tobačni kontroli – 10.–12. oktober 2023](#)

8. Evropska konferenca o tobačni kontroli bo potekala med 10. in 12. oktobrom 2023 v Firencah, v Italiji. Prestižni dogodek, ki ga soorganizirajo lokalni člani in partnerji ENSP (Evropske mreže na preprečevanje kajenja), obljublja združitev izjemnih umov in spodbujanje pomembnega sodelovanja na področju nadzora nad tobakom. Vsi, ki želijo sodelovati na konferenci s svojim prispevkom, lahko le-tega prijavijo do 30. junija na tej [povezavi](#). Lanska konferenca je potekala na Kreti v mesecu juliju.

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

[Obzorje Evropa: Razpisi za sofinanciranje projektov na področju boja proti boleznim za leto 2024](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 125.000.000 EUR

Rok prijave: 19. 9. 2023

[EU4H: Razpisi za sofinanciranje projektov na področju zdravja za leto 2023](#)

Razpisuje: Izvajalska agencija za zdravje in digitalno tehnologijo (HaDEA)

Vrednost razpisa: 19.960.000 EUR

Rok prijave: 17. 10. 2023

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Obzorje Evropa: Enostopenjski razpisi za sofinanciranje projektov v okviru pobude za inovativno zdravje](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 115.000.000 EUR

Rok prijave: 16. 1. 2024

[Obzorje Evropa: Dvostopenjski razpisi za sofinanciranje projektov v okviru pobude za inovativno zdravje](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 83.350.000 EUR

Rok prijave: 23. 4. 2024